

Lupa- ja valvontavirasto

kirjaamo@lvv.fi

Lausuntopyyntö 1.4.2026, LVV-U/32264/2026

Finavia Oyj:n lausunto – YVA-ohjelma, Valtatien 4 parantaminen välillä Hirvas-Apukka, Rovaniemi

Lupa- ja valvontavirasto on pyytänyt Finavia Oyj:ltä lausuntoa valtatie 4 parantamista välillä Hirvas-Apukka koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Lausunto on pyydetty toimittamaan 30.4.2026 mennessä.

Valtatien 4 parantamista välillä Hirvas-Apukka koskevassa ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa vertaillaan laadittujen yleissuunnitelmien ratkaisua (VE1) tilanteeseen ilman toimenpiteitä (VE0).

Finavia lausuu seuraavaa.

Rovaniemen lentoasema on Lapin tärkein lentoasema ja sillä on erittäin suuri merkitys sekä valtakunnan maanpuolustuksen kannalta että Suomeen suuntautuvan matkailun kannalta.

Rovaniemen lentoaseman merkityksen vuoksi Finavia katsoo, että valtatie 4 parantamisen yleissuunnitelmassa esitetyt parantamistoimenpiteet ja etenkin Lentokentäntien parantaminen eritasoliittymäksi parantavat lentoaseman saavutettavuutta ja alueen liikenneturvallisuutta. Finavia viittaa 13.1.2026 Lapin elinvoimakeskukselle antamaansa muistutukseen vt 4 parantaminen välillä Napapiiri-Apukka yleissuunnitelmasta ja katsoo, että ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee huomioida myös tien parantamisen suunnitteluratkaisujen vaikutukset lentoaseman matkailupalvelujen erityistarpeisiin.

Finavia on omassa toiminnassaan sitoutunut siihen, että Rovaniemen lentoaseman ja Keminkorkian välinen alue on varattu matkailupalvelujen käyttöön osoitetuksi viheralueeksi ja katsoo, että tämä tulee

huomioida alueen maankäytössä myös jatkossa. Finavia katsoo, että lentoaseman terminaalin alueelta tulee olla katkeamaton viheryhteys Napapiirin alueelle ja siten turvata matkailupalvelujen tarpeet alueella. Valtatien 4 yleissuunnitelmassa ei ole esitetty alikulkuja tai muita ratkaisuja, joilla sujuvat ja turvalliset viheryhteydet voidaan turvata. Finavia katsoo, että suunnitelmaan tulee sisällyttää vähintään kaksi riittävän leveää ja laadukasta valtatie 4 alittavaa alikulkutunnelia, jotta poro- ja huskyvaljakoille sekä moottorikelkoille voidaan osoittaa näiden tarpeisiin soveltuvat erilliset reitit.

YVA-ohjelman mukaan ympäristövaikutusten arvioinnissa meluvaikutusten arviointiin sisällytetään myös lentoliikenteen melu. Finavia toteaa, että Rovaniemen lentoaseman lentokonemelualue on saatavissa Finavialta.

Lisätiedot

Lisätietoja Finaviassa antaa ympäristöasiantuntija Satu Routama, puhelin 020 708 2278, satu.routama@finavia.fi.

FINAVIA OYJ

Turvallisuus, teknologia, infra ja ympäristö

Satu Routama

ympäristöasiantuntija

Tiedoksi

Turvallisuus, teknologia, infra ja ympäristö
Rovaniemen lentoasema

Maankäyttö ja ympäristö

30.4.2026

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Lausuntopyyntö 1.4.2026 Dnro LVV-U/32264/2026

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMA Lapin elinvoimakeskus, valtatie 4 parantaminen välillä Hirvas-Apukka, Rovaniemi

Kiitämme lausuntopyynnöstänne:

Suunnittelualueelle sijoittuvat Fingrid Oyj:n 110 kilovoltin voimajohto Valajaskoski–Meltaus sekä 220 kilovoltin voimajohto Valajaskoski–Isoniemi. Tiehankkessa harkittavaksi jää, että suunnitteluprosessin vaiheessa mahdollinen tekninen yhteensovittaminen voimajohtojen tulee tehdä. Tässä YVA-lausunnossa ei voida ottaa kantaa tarkemmin teknisiin ratkaisuihin.

Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan lausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnot.

YVA-asiakirjoja koskevissa lausunnoissa Fingrid ottaa kantaa vain kantaverkkoon liittyviin asioihin ja vaikutuksiin. Tämä lausunto koskee siten ainoastaan Fingridin omistamia voimajohtoja ja toimintoja.

YVA-asiakirjat pyydämme lähettämään lausunnolle sähköisenä osoitteeseen kirjaamo@fingrid.fi.

Tämä lausunto koskee vain Fingridin omistamia voimajohtoja.

Kaavoituksen ja YVA-menettelyiden yhteyshenkilönä Fingridissä toimii Mika Penttilä puh. 030 395 5230.

Ystävällisin terveisin

FINGRID OYJ
Maankäyttö ja ympäristö

Mika Penttilä
yksikön päällikkö

kirjaamo@lvv.fi

Viite: Lausuntopyyntö 13.2.2026 (LVV-U/32264/2026)

Valtatien 4 parantaminen välillä Hirvas-Apukka YVA-ohjelma, Rovaniemi

Hankkeen kuvaus

YVA-ohjelmassa tarkastellaan kahta hanketta, valtatien 4 parantaminen välillä Hirvas-Alakorkalo sekä välillä Ounasjoki-Apukka. Yhdessä edellisten väliin jäävän Rovaniemen keskustan osuuden kanssa hankkeet muodostavat yli 10 kilometriä pitkän nelikaistaisen tieosan. Välille Ounasjoki-Apukka on laadittu toimenpideselvitys (Ounasjoki-Lentokentäntie) ja yleissuunnitelma (Napapiiri-Apukka). Tiesuunnitelman laatiminen välille Ounasjoki-Apukka on käynnistynyt alkuvuodesta 2026.

YVA-menettelyssä tutkittavat vaihtoehdot on muodostettu edeltävien suunnitteluvaiheiden, maankäytön tarpeiden ja hankkeelle asetettujen tavoitteiden perusteella. Myös ympäristöarvoista on saatu paljon reunaehtoja suunnitteluun. YVA-menettelyssä tarkasteltavat vaihtoehdot ovat lyhyesti kuvattuna seuraavat:

- Vertailutilanne (VE0): Hanketta vertaillaan tilanteeseen, jossa valtatielle ei kohdisteta parantamistoimenpiteitä, mutta liikennemäärä on kasvanut vuoteen 2050 mennessä arvioitavan vaihtoehdon tavoin.
- Vaihtoehto 1 (VE1):
 - Osuudella Hirvas-Alakorkalo vaihtoehto vastaa Hirvas-Alakorkalon yleissuunnitelmaratkaisua (16,4 km). Valtatietä parannetaan Hirvasojan eteläpuolella nykyisellä paikallaan. Hirvaan ja Alakorkalon välillä valtatie 4 rakennetaan noin 12 kilometrin
 - Osuudelle Alakorkalo-Ounasjoki ei kohdistu toimenpiteitä (2,5 km). Valtatie järjestelyineen säilyy nykyisellään, nelikaistaisena valtatieenä. Osuus Alakorkalo-Ounasjoki käsittää Oijustien ja kantatien 79 liittymän välisen osuuden.
 - Osuudella Ounasjoki-Napapiiri vaihtoehto vastaa toimenpideselvityksen ratkaisua (5,9 km). Valtatie parannetaan nykyisellä paikallaan 2+2 kaistaiseksi puuttuvalla osuudella ja rakennetaan tarvittavat melusteet.
 - Osuudella Napapiiri-Apukka vaihtoehto vastaa Napapiiri-Apukan yleissuunnitelmaratkaisua (10,9 km). Valtatie rakennetaan noin 6 kilometrin matkalta uuteen maastokäytävään. Valtatietä parannetaan pääosin yksiajorataisena 1+1-kaistaisena tienä, mutta Lentokentän ja Välttikankaan välille rakennetaan varalaskupaikka 2+2-kaistaiseksi.

Suhde maakuntakaavaan

Suunnittelualue sijoittuu Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan alueelle, joka on kuulutettu voimaan 21.9.2022. Maakuntakaavassa valtatie 4 on osoitettu merkittävästi parannettavana tienä Hirvaan ja Alakorkalon sekä Napapiirin ja Apukan välillä. Lisäksi kaavassa on osoitettu Hirvaan ja Niskanperän sekä Napapiirin ohitukset valtatieen ohjeellisina/vaihtoehtoisina linjauksina. Rovaniemen keskustan etelä- ja pohjoispuolille on osoitettu joukkoliikenteen kehittämiskäytävä. Nykyistä valtatieitä pitkin on osoitettu koillisväylän datakaapeli.

Lapin liiton hallitus päätti 2.12.2024 käynnistää Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaavan 2050 laatimisen, kuuluttaa vaihemaakuntakaavan vireille sekä asettaa osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville. Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaava 2050 kuulutettiin vireille 24.1.2025. Vaihemaakuntakaavan tavoitteena on päivittää geopoliittisen tilanteen vuoksi voimassa olevia maakuntakaavoja ja vastata

maankäytön suunnittelun osalta toimintaympäristön muutoksiin erityisesti liikennejärjestelmän ja turvallisuuden osalta. Keskeisenä tavoitteena on myös yhtenäistää seudullisten maakuntakaavojen suunnittelumääräyksiä. Tavoitteena vaihemaakuntakaavassa on osoittaa Lapin liikennestrategian 2050 mukaisesti liikennejärjestelmää koskeva kehittämistavoitteet sekä huomioida puolustusvoimien maankäyttölliset tarpeet. Lisäksi tavoitteena on osoittaa keskeiset isot teollisuus- tai varastorakennusten alueet eli T/Kem-alueet, joille saa sijoittaa merkittävän, vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen. Vaihemaakuntakaavan laadinnassa huomioidaan valtioneuvoston päätökset koskien kulttuuriympäristöä, maisema-alueita ja arkeologisia kohteita. Vaihemaakuntakaavassa voidaan osoittaa myös muita kaavaprosessin aikana esille tulleita tarpeita.

Lapin liiton näkemys

Olemassa oleva maakuntakaavatilanne on tuotu kappaleessa "5.15.5. Maakuntakaava" hyvin esille. Kappaleeseen voisi lisätä tiedot vireillä olevasta Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaavasta 2050. Lapin liikennestrategia 2050 korvaa Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelman 2040, joten sen osuuden raportista voi poistaa.

Lapin liikennestrategian 2050 toimenpideohjelmissa 2036 on priorisoitu kärkitoimenpiteenä mm. vt 4 parantaminen Keminmaa–Hirvas–Rovaniemi ja Napapiiri–Vikajärvi. Toimenpideohjelma 2036 on rytmitetty valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman aikajänteeseen. Geopoliittisten muutosten myötä huolto- ja toimintavarmuuden kehittäminen sekä sotilaallisen liikkuvuuden mahdollistaminen ovat nostaneet Lapin liikennejärjestelmän entistä keskeisempään rooliin. Sotilaallinen liikkuvuus edellyttää liikennejärjestelmältä riittävää kaksoiskäyttöistä ja toimintavarmaa logistista infraa mukaan lukien vaatimukset täyttävät solmut ja niitä yhdistävät multimodaaliset käytävät. Lisäksi on varmistettava, että keskeiset yhteydet ovat toimintavarmoja myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Lapin liiton näkemyksen mukaan YVA-ohjelmassa esitetyt hankkeet ovat Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan ja Lapin liikennestrategian 2050 tavoitteiden mukaisia ja edistävät näiden toteuttamista. Valtatien 4 parantamisen ympäristövaikutusten arviointiohjelman antavan hyvän pohjan arviointiselostuksen laatimiselle.

LAPIN LIITTO

Ari Pesonen
suunnittelujohtaja

Lausunnon valmistelija:
Juha Piisilä, kaavoituspäällikkö

Lausunto
30.4.2026

ROIDno-2026-1870

Viite: Lausuntopyyntö 1.4.2026
Asia: ROVANIEMI– Valtatie 4 parantaminen välillä Hirvas-Apukka, ympäristövaikutusten arviointiohjelma (LVV-U/32264/2026)

Lupa- ja valvontavirasto pyytää Lapin maakuntamuseon lausuntoa valtatie 4 parantamisen välillä Hirvas-Apukka ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (YVA-ohjelma). Suunnittelualue sijoittuu Rovaniemen kaupungin alueella. Lapin maakuntamuseo lausuu asiasta Rovaniemen kaupungin alueesta vastaavana museolain (314/2019) mukaisena alueellisena vastuumuseona museolain 7§ 1 momentin 2 kohdan mukaisen kulttuuriympäristötehtävänsä puitteissa.

Suunnittelualue sijaitsee Rovaniemen kaupungin alueella ulottuen Hirvaasta Apukkaan. Hankkeessa vertaillaan kahta vaihtoehtoa, VE0 – hanketta ei toteuteta – ja VE1, jossa Osuudella Hirvas-Alakorkalo vaihtoehto vastaa Hirvas-Alakorkalon yleissuunnitelmaratkaisua (16,4 km). Valtatietä parannetaan Hirvasojan eteläpuolella nykyisellä paikallaan. Hirvaan ja Alakorkalon välillä valtatie 4 rakennetaan noin 12 kilometrin matkalta uuteen maastokäytävään pääosin kaksikaistaisena. Osuudelle Alakorkalo-Ounasjoki ei kohdistu toimenpiteitä (2,5 km). Valtatie järjestelyineen säilyy nykyisellään, nelikaistaisena valtatieenä. Osuus Alakorkalo-Ounasjoki käsittää Oijustien ja kantatien 79 liittymän välisen osuuden. Osuudella Ounasjoki-Napapiiri vaihtoehto vastaa toimenpideselvityksen ratkaisua (5,9 km). Valtatie parannetaan nykyisellä paikallaan 2+2 kaistaiseksi puuttuvalla osuudella ja rakennetaan tarvittavat melusteet. Osuudella Napapiiri-Apukka vaihtoehto vastaa Napapiiri-Apukan yleissuunnitelmaratkaisua (10,9 km). Valtatie rakennetaan noin 6 kilometrin matkalta uuteen maastokäytävään. Valtatietä parannetaan pääosin yksiajorataisena 1+1-kaistaisena tienä, mutta Lentokentän ja Välttikankaan välille rakennetaan varalaskupaikka 2+2-kaistaiseksi.

Arkeologia

Alueelle on teetetty arkeologisia inventointeja sekä tarkkuusinventointeja. Raportit on toimitettu Lapin maakuntamuseolle. Arkeologisen kulttuuriperinnön nykytilan kuvauksessa tulisi erikseen selkeämmin huomioida, että suunnittelualueelle sijoittuu runsaasti sellaista arkeologista kulttuuriperintöä, joka ei koostu kiinteistä muinaisjäänöksistä, mutta joka on osoitettu Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa maakunnallisesti merkittäväksi ja tulee huomioida maankäytön suunnittelussa. Kyseeseen tulevat erityisesti osuudella Napapiiri-Apukka sijaitsevan maakuntakaavassa osoitetut sotahistorialliset maS-kohteet. Nämä on huomioitu nykytilan kuvauksessa, mutta niiden status maakunnallisesti merkittävänä arkeologisena kulttuuriperintönä tulisi tuoda esille.

Arvioitaessa vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön, YVA-ohjelmassa mainitaan käytettävän 100 metrin puskuria tielinjauksen keskilinjasta lasketuna. Arvioinnin tulee Lapin maakuntamuseon näkemyksen mukaan kuitenkin kattaa myös rakennustöiden aikaiset vaikutukset ja rakennustöihin liittyvän väliaikaisen logistiikan tarpeet. Tällöin tulee tilanteesta riippuen mukauttaa tarkastelua joustavasti tarpeen niin vaatiessa.

Rakennettu kulttuuriympäristö

YVA-ohjelmassa on tunnistettu hankkeen läheisyydessä sijaitsevia valtakunnallisia, maakunnallisia ja paikallisia rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteiden tarkastelussa kerrotaan hyödynnettävien lähteitä, jotka sisältävät valtakunnallisia, maakunnallisia ja paikallisia arvoja sisältäviä kohteita. YVA-ohjelmassa todetaan, ettei vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriympäristöön arvioida, vaan vaikutukset on huomioitu yleissuunnitelmien laatimisessa. Kuitenkin todetaan, että vaikutukset tulee huomioida myös tiesuunnitelmien laatimisessa. Lapin maakuntamuseon on lausunut hankkeesta 30.1.2026 ja todennut, ettei suunnitelmissa ole esitetty merkittäviä muutoksia rakennetun kulttuuriympäristön kannalta arvokkaille

LAPIN MAAKUNTAMUSEO
THE REGIONAL MUSEUM OF LAPLAND

kohteille tai alueille. Lapin maakuntamuseo katsoo, että vaikutukset tulee huomioida tiesuunnitelmia laadittaessa, kuten YVA-ohjelmassa on todettu.

Lausunnon valmisteluun on osallistunut korjausrakentamisen asiantuntija (rakennetun kulttuuriympäristön amanuenssin sijainen) Heikki Puukka.

Rovaniemi 30. huhtikuu 2026

Hanna Kyläniemi
Museonjohtaja

Jari-Matti Kuusela
Arkeologi, FT, dos.

Jakelu: Lupa- ja valvontavirasto
Museovirasto

14.04.2026

Pöytäkirjanro

89 751

Vastaanottaja

Lupa- ja valvontavirasto
LVV-U/32264/2026
PL20
13035 LVV

Kohde

VT4 - Hirvas-Apukka
LAPHA/6463/07.01.06/2026
E75 (Vt 4)
96100 ROVANIEMI

Kohteen tiedot

Osapuolet Lapin elinvoimakeskus
Hallituskatu 3B
96100 Rovaniemi

Toiminnan harjoittaja ei tietoa tässä vaiheessa

Lausunto

Pelastuslaitoksella ei ole huomautettavaa suunniteltuun Vt 4 parantamiseen välillä Hirvas-Apukka, Rovaniemellä.

Pelastuslaitos antaa erillisellä lausuntopyynnöllä lausunnon koskien mahdollisia rakenteelliseen paloturvallisuuteen liittyviä kysymyksiä hankkeen edetessä.

Paloinsinööri
Juha Rintala

Jakelu

Lupa- ja valvontavirasto, kirjaamo
Pelastuslaitos, arkisto

Asia: Lausuntopyyntö YVA-ohjelmasta, Valtatien 4 parantaminen välillä Hirvas-Apukka, Rovaniemi (LVV-U/32264/2026)

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Lausunto

1 Johdanto

Lupa- ja valvontavirasto on pyytänyt Luonnonvarakeskukselta (Luke) lausuntoa valtatie 4 parantamisen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (YVA-ohjelma) välillä Hirvas-Apukka, Rovaniemi. Luke kiittää lausuntomahdollisuudesta ja lausuu seuraavaa. YVA-ohjelmassa tarkastellaan kahta hanketta, valtatie 4 parantaminen välillä Hirvas-Alakorkalo sekä välillä Ounasjoki-Apukka. Yhdessä edellisten väliin jäävän Rovaniemen keskustan osuuden kanssa hankkeet muodostavat 36 kilometriä pitkän suunnittelualaueen.

2 Lausunto

Hankkeen luontovaikutukset

Valtatien 4 parantamishanke Hirvas–Apukka välillä aiheuttaa sekä rakentamisen aikaisia että pysyviä vaikutuksia luonnonympäristöön, erityisesti niillä osuuksilla, joilla tie siirtyy uuteen maastokäytävään tai joissa tehdään vesistöylytyksiä. Rakentaminen aiheuttaa kasvillisuuden menetyksiä, elinympäristöjen pirstoutumista sekä häiriötä linnustolle ja nisäkkäille. Rakentamisen aikaiset vaikutukset muodostuvat pääosin melusta, tärinästä, pölystä ja tilapäisestä liikkumishäiriöstä.

Rakentaminen johtaa kasvillisuuden poistoon, maa alueiden muokkaamiseen ja reunavaikutusten lisääntymiseen. Vaikutukset kohdistuvat erityisesti metsä- ja suoympäristöihin sekä arvokkaisiin luontotyyppeihin, kuten korpiin, lähteisiin ja tulvametsiin. Hankealueella esiintyy useita luonnonsuojelullisesti arvokkaita lajeja, kuten lapinleinikki, laaksoarho, saukko, metsäkanalinnut sekä useat lintudirektiivin ja uhanalaisuusluokitusten lajit. Tielinjaus sivuaa myös maakunnallisesti arvokasta lintualueutta. Tarve luonnonsuojelulain poikkeamisluvista on mahdollinen erityisesti kasvilajien ja vesistöylytysten yhteydessä.

Välillä Hirvas-Alakorkalo ei ole tehty pöllöselvitystä. Alueella on kuitenkin Lapin lintutieteellisen yhdistyksen mukaan pysyvä huuhekajareviiri Anttilanvaarassa. Luonnonvarakeskuksen näkemyksen mukaan pöllöselvitys tulisi tehdä myös tälle välille. Vyöhykkeellä esiintyy myös muita pöllölajeja.

Luontohaittojen lieventämiseksi hankkeessa on esitetty mm. elinympäristöjen säilyttämiseen tähtävää linjauksen hienosäätöä, ali ja ylikulkujen toteuttamista eläinten liikkumiselle, rakentamisen ajoittamista sekä vieraslajien torjuntaa. Uusi tielinjaus lisää alueen pirstoutumista ja voi heikentää erityisesti riistaeläinten liikkumisreittejä. Hankkeeseen tulisi sisällyttää riittävä määrä riistan alikulkukäytäviä tai siltoja hirville ja poroille sekä saukoille ja muille isoille nisäkkäille. Kulkuväylät tulisi sijoittaa tunnetuille eläinten kulkureiteille

yhteistyössä alueen riistaväen ja poromiesten kanssa. Vaikutukset ovat voimakkaimmillaan rakentamisen aikana, mutta pääosin palautuvia, mikäli työmenetelmät ja ajankohdat suunnitellaan luontokohteet huomioiden. Vapaaehtoisen ekologisen kompensaaation käyttöä tulisi harkita hankkeen yhteydessä, mikäli merkittäviä luontoarvoja uhkaa kadota rakentamisvaiheessa.

Porotalous

Valtatie 4 parantamisen suunnittelualue sijaitsee kahden paliskunnan alueella. Suunnittelualueen eteläosa Hirvaan ja Alakorkalon välillä on Palojärven paliskunnan alueella ja pohjoisosa Ounasjoen ja Apukan välillä Poikajärven paliskunnan alueella. Suunnittelualueen nykyistä käyttöä poronhoidossa kummankin paliskunnan alueella hankaloittavat asutuskeskittymät, tiestö sekä Palojärven paliskunnassa myös rautatie esteitöineen ja Pokajärven paliskunnassa lentokenttä ja Napapiirin matkailukeskus niitä ympäröivine rakenteineen ja toimintoineen.

Suunnittelualue sijaitsee Palojärven paliskunnassa osin jäkälälaidunalueella ja rautatien länsipuolella on porojen talvilaidunalue. Poikajärven paliskunnassa suunnittelualue sijoittuu paliskunnan alueen eteläosaan, jossa ei ole edellä mainittujen häiriötekijöiden vuoksi tärkeitä laidunalueita. Porojen syyskierto kulkee sekä nykyisen valtatie 4 että suunnittelualueen yli Oikaraisen alueella sijaitseville jäkälä- ja talvilaidunalueille. Porojen kevätkierto kulkee puolestaan tältä alueelta Olkkajärven länsipuolitse laajoille kesälaidunalueille Norvajärven pohjoispuolelle.

Valtatien 4 parantamisen yleissuunnitelmia laadittaessa on pidetty neuvottelut Palojärven ja Poikajärven paliskuntien kanssa. Tiesuunnitelmien laatimisen yhteydessä on myös tarkoitus pitää neuvottelut, joihin yhdistetään YVA-menettelyyn liittyvät neuvottelut paliskuntien kanssa. Tiehankkeen ei katsota sijoittuvan erityisen tärkeille laidunalueille tai aiheuttavan poronhoidossa käytettävien rakenteiden menetystä. Lisäksi todetaan, että tiehanke sijoittuu kahden eri paliskunnan alueelle ja vähentää haittojen kohdistumista vain yhteen paliskuntaan.

Tiehankkeen YVA-ohjelmassa todetaan hankkeesta aiheutuvan kielteisiä vaikutuksia poronhoitoon, mutta näiden vaikutusten ei todennäköisesti arvioida täyttävän YVA-asetusmuutoksen mukaisia merkittävien vaikutusten tunnuspiirteitä. Tämän vuoksi esitetään, että varsinaisessa YVA-selostuksessa ei tehdä poronhoidosta laajempaa vaikutusten arviointia, mutta neuvottelut paliskuntien kanssa pidetään yhdistettynä tiesuunnitelman muihin neuvotteluihin. Luke katsoo tärkeäksi, että valtatie 4 parantamisen suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan ja arvioidaan kattavasti myös hankkeen vaikutukset poronhoitoon. Samalla Luke katsoo myös tarpeelliseksi, että hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa poronhoitoon kohdistuvia haitallisia vaikutuksia pyritään minimoimaan yhteistyössä paliskuntien kanssa.

3 Lausunnon tiivistelmä

Hankkeella on sekä pysyviä että tilapäisiä vaikutuksia luonnonympäristöön. Keskeiset luontovaikutukset liittyvät uusien tielinjausten rakentamiseen herkkien luontotyyppien ja lajien elinympäristöihin sekä ekologisten yhteyksien katkeamiseen. Hankkeeseen tulisi sisällyttää riittävä määrä riistan alikulkukäytäviä tai siltoja hirville ja muille isoille nisäkkäille. Vapaaehtoisen ekologisen kompensaation käyttöä tulisi harkita hankkeen yhteydessä, mikäli merkittäviä luontoarvoja uhkaa kadota rakentamisvaiheessa. YVA-ohjelman perusteella vaikutukset voidaan lieventää hyväksyttävälle tasolle, mikäli suunnitellut ekologiset ja tekniset lieventämistoimet toteutetaan täysimääräisesti ja rakentaminen ajoitetaan oikein. Oikeilla suunnitteluratkaisuilla ja lieventämistoimilla voidaan ehkäistä merkittävien haittojen syntyminen ja turvata alueen luontoarvot mahdollisimman hyvin.

Hankkeen suunnittelualue sijaitsee sekä Palojärven että Poikajärven paliskunnan alueella. Suunnittelualueen nykyistä käyttöä poronhoidossa kummankin paliskunnan alueella hankaloittavat mm. asutuskeskittymät, tiestö ja rautatie esteaitoineen sekä Rovaniemen lentokenttä ja Napapiirin matkailukeskus. Suunnittelualueella sijaitsee Palojärven paliskunnan talvilaidunalueita, ja Poikajärven paliskunnan porojen syys- ja kevätkierto kulkevat alueen läpi. YVA-ohjelmassa poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten ei arvioida täyttävän YVA-asetusmuutoksen mukaisia merkittävien vaikutusten tunnuspiirteitä. YVA-selostuksessa ei tehdä poronhoidosta laajempaa vaikutusten arviointia, mutta neuvottelut paliskuntien kanssa pidetään yhdistettynä tiesuunnitelman muihin neuvotteluihin. Luke katsoo tärkeäksi, että valtatie 4 parantamisen suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan ja arvioidaan kattavasti myös hankkeen vaikutukset poronhoitoon ja samalla poronhoitoon kohdistuvia haitallisia vaikutuksia pyritään minimoimaan yhteistyössä paliskuntien kanssa.

Sirpa Piirainen

Ryhmäpäällikkö, erikoistutkija

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 24.04.2026 klo 19:20:20.

Lausunnon valmistelija(t):

Esa Huhta

Jouko Kumpula

Liitteet:

Tiedoksi:

Lupa- ja valvontavirasto

PL 20

13035 LVV

Viite: **LVV-U/32264/2026**

Valtatien 4 parantaminen välillä Hirvas-Apukka, Rovaniemi

Metsähallitus pyytää huomioimaan seuraavaa:

Suunnitellun tiealueen vaikutuspiirissä Metsähallituksen kohdekohtaisissa tilatiedoissa on kiinteistötunnuksen 698-401-33-9 kohdalla ilmenevällä Imarin suunnan metsäkiinteistöllä kaksi havaintoa lapinleinkistä. Tarkemmin havainnoista saa tarvittaessa tiedot tietopyynnöllä Metsähallituksesta sähköpostia kirjaamo@metsa.fi käyttäen.

Metsähallitus pyytää huomioimaan tiealueen suunnittelussa ja toteutuksessa turvallisten ja sujuvien kulkuyhteyksien järjestäminen tuleville tiealueen jakamille kiinteistöjen osille.

Rovaniemellä 27.4.2026

Veijo Uusitalo

Veijo Uusitalo

Maankäyttöasiantuntija

Rovaniemi

+358 (0)400 209922

veijo.uusitalo@metsa.fi

Y-tunnus 0116726-7

Virallinen sähköposti osoitteeseen kirjaamo@metsa.fi Kirjeposti: Metsähallitus Kirjaamo PL 80, 00521 Helsinki Finland, Metsähallitus puhelin keskus +358206394000

Metsähallitus

PL 80 (Opastinsilta 12 C)

FI-00521 HELSINKI, Suomi Finland

Tel. 0206 39 4000

kirjaamo@metsa.fi

www.metsa.fi

Y-tunnus / Business ID: 0116726-7

Lupa- ja valvontavirasto

LAUSUNTO

kirjaamo@lvv.fi

29.4.2026

Dnro 205/2026

lausuntopyyntö LVV-U/32264/2026

VALTATIEN 4 PARANTAMINEN VÄLILLÄ HIRVAS-APUKKA, YVA-OHJELMA

Lapin elinvoimakeskus suunnittelee valtatie 4 parantamista Rovaniemellä välillä Hirvas-Alakorkalo sekä välillä Ounasjoki-Apukka. Hankkeessa suunnitellaan valtatie rakentamista osittain uuteen maastokäytävään ja osittain nykyistä valtatieä tullaan leventämään 2+2 kaistaiseksi nykyisellä paikallaan. Tiesuudelle Alakorkalo-Ounasjoki ei kohdistu toimenpiteitä.

Suunnittelualue sijaitsee kahden paliskunnan alueella, eteläosa Hirvaan ja Alakorkalon välillä on Palojärven paliskunnan alueella ja pohjoisosa Ounasjoen ja Apukan välillä Poikajärven paliskunnan alueella. Alueen poronhoito perustuu luonnonlaitumien ja porojen luontaisen laidunkierron ympärivuotiseen hyödyntämiseen. Paliskunnat ovat erittäin kuormittuneita laidunalansa vähenemisestä ja pirstoutumisesta teollisen maankäytön vuoksi.

Paliskuntain yhdistys lausuu asiassa yleisellä tasolla, sillä yhdistykseen tulee pelkästään erilaisiin maankäytön hankkeisiin liittyen lausuntopyyntöjä vuosittain vajaa 100 ja määrä on nousussa. Teollisen maankäytön suunnittelu poronhoitoalueella kuormittaa yhdistyksen resursseja myös monenlaisten asiantuntijatehtävien, viranomaisneuvotteluiden ja ohjausryhmätyöskentelyn kautta. Nykyiset resurssit eivät enää riitä yksityiskohtaiseen paneutumiseen yksittäisiin hankkeisiin.

Hanketoimijalla ja viranomaisella on velvollisuus olla selvillä hankkeen vaikutuksista. Vaikutukset on arvioitava riittävällä tarkkuudella yhteistyössä asianosaisen paliskunnan kanssa, paliskunnan asiantuntemusta hyödyntäen. Vaikutusten arvioinnissa yhteisvaikutukset muiden maankäytön hankkeiden kanssa ja kumulatiiviset vaikutukset olemassa olevien kuormittavien maankäyttömuotojen kanssa on otettava huomioon.

Arviointiin osallistumisessa paliskunta antaa aikaansa ja asiantuntemustaan hankesuunnittelun käyttöön. Tämä on syytä ottaa huomioon arviointia toteutettaessa: aika on pois paliskunnan varsinaisesta poronhoitotyöstä, ja olisi korvattava asianmukaisesti. Arvioinnin laadukkaan toteuttamisen kannalta oleellista on myös välttää paliskunnan kuormittamista kiireisimpien poronhoitotöiden aikaan.

Poronhoidon huomioon ottaminen maankäyttöhankkeissa

Poronhoito on merkittävä ja pitkän historian omaava maankäyttömuoto. Poronhoitolaki (PHL 848/1990) on erityislaki, joka tulee ottaa huomioon poronhoitoalueella toimittaessa. Poronhoito-oikeus ja siihen kiinteästi kuuluva vapaa laidunnusoikeus on ikaikainen nautintaoikeus, joka on suoraan poronhoitoilalla turvattu erityinen oikeus (PHL 3§). Poronhoitoilaisissa (53§) säädetään myös, että suunnitellissaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä, valtion viranomaisen on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajan kanssa. PHL 53§:n kaltaisia neuvotteluita suositellaan käytäväksi muillakin kuin valtion omistamilla mailla, sillä ne on todettu hyväksi keinoksi yhteensovittaa poronhoitoa ja muita maankäytön muotoja. Maakuntakaavamääräykset voivat myös ohjata neuvottelujen käymiseen.

Poronhoitoalueen maakuntakaavoissa on poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaamista edellyttäviä yleismääräyksiä sekä tarkempia määräyksiä esim. poronhoidolle tärkeiden alueiden huomiointamisesta ja säilyttämisestä.

Voimassa olevan Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan koko kaava-alueella koskeva yleismääräys edellyttää: ”*Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Valtion maiden osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.*”

Laki ympäristövaikutusten arvioinnista (YVAL 252/2017) velvoittaa myös alueella toimivaan elinkeinon kohdistuvien vaikutusten selvittämiseen. Poronhoidon nykytila ja toiminta suunnittelualueella ja sen vaikutusalueella tulee kuvata riittävän laajasti. Samoin poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida riittävän laajasti. Selvitysalueena tulee olla alueen paliskunnat ja tarkemmin lähialueen poronhoito. Vaikutukset poronhoidolle tulee arvioida hyödyntäen alueen paliskunnan poronhoidon ja alueen käytön asiantuntemusta. Vaikutukset tulee arvioida yhteistyössä paliskuntien kanssa.

Arvioinnissa tulee selvittää hankealueen ja vaikutusalueen merkitys paliskunnan poronhoidolle: paljonko siellä laiduntaa ja käsitellään poroja poronhoitotöissä, mihinkin aikaan vuodesta. Arvioinnissa tulee selvittää hankkeen rakennelmien ja toimintojen vaikutukset porolaitumiin (suora ja epäsuora vaikutus), porojen laidunten käyttöön (häiriö, kulkureittien muutokset ym.), poronhoitotoimintaan (muuttuminen/vaikeutuminen, turvallisuusriskit ym.) ja poronhoidon järjestämiseen. Lisäksi poroille aiheutuvia suoria vahinkoja tulee selvittää. Myös hankkeen vaikutukset porotalouteen, sekä sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset alueen poronhoitoon tulee arvioida. Vaikutusten arvioinnissa tulee selvittää sekä suorat, että välilliset vaikutukset. Vaikutusten arvioinnissa tulee käsitellä niin rakentamisen aikaiset kuin toiminnan aikaisetkin vaikutukset sekä mahdolliset toiminnan jälkeiset pysyvät vaikutukset. Menettelyssä tulee etsiä keinoja ja esittää toimia haitallisten vaikutusten estämiseen, lieventämiseen ja kompensointiin yhteistyössä alueen poronhoidon harjoittajien kanssa.

YVA-ohjelma

Poroelinkeinosta tulisi kuvata YVA-ohjelmassa seuraavia perusasioita (*suositellut lähdeaineistot*):

- Paliskunnan perustiedot: suurin sallittu ja todellinen elopromäärä, osakkaiden määrä, liikenne- ja petovahingot. Paliskunnan sijoittuminen poronhoitoalueella sekä poronhoidon toiminnan erityispiirteet. (*Paliskuntain yhdistyksen nettisivut, Poromies-lehden 1:nron tilastoliite, julkaisut, paliskunnan haastattelut*)
- Poronhoidon toiminnan luonne hankealueella ja koko paliskunnassa (*porotalouden paikkatietoaineisto, karttatyöskentely ja paliskunnan haastattelut*)
- Poronhoidon perusinfrastruktuurin kuvaus hankealueella ja koko paliskunnassa (*porotalouden paikkatietoaineisto, karttatyöskentely ja paliskunnan haastattelut*)
- Hankealueen sijoittuminen porojen laiduntamiseen ja muuhun toimintaan nähden (*porotalouden paikkatietoaineisto, karttatyöskentely ja haastattelut, mahdolliset GPS-panta-aineistot*)
- Viimeaikaisin laiduninventointitieto paliskunnan laitumista (*Luonnonvarakeskus*)
- Porotiheystieto hankealueelta (*esim. lähimmän erotusaidan porojen käsittelytiedot tai paliskunnan haastattelut*)
- Alueen merkitys paliskunnan toiminnan kannalta (*em. tietojen ja poroisännän/paliskunnan edustajan haastattelun pohjalta*):

- Miten suuri osa paliskunnan poroista laiduntaa/käsitellään alueella?
- Miten suurta osaa poronmistajista hanke koskee suoraan?
- Jos alueelle sijoittuu poronhoidon rakenteita (esim. erotusaita, kämppä), mikä on niiden merkitys (pääaita vai vähemmän käytetty) paliskunnan poronhoidon kannalta?
- Hankealueen maanomistus. Tämä vaikuttaa poronhoitoalueen eri osissa mm. paliskunnan korvaamisvelvoitteeseen porojen aiheuttamista vahingoista, viranomaisten neuvotteluvollisuuteen ym.
- PHL 53§:n mukaisen tai kaltaisen neuvottelun tarve, ajankohdat ja miten se sovitetaan yhteen muiden menettelyiden kanssa.

Maankäyttöhankeista voi aiheutua poronhoidolle ainakin seuraavanlaisia vaikutuksia:

1) vaikutukset porolaitumiin:

- (a) laitumien poistuminen poronhoitokäytöstä suoraan ja epäsuorasti: poro alkaa välttää tiettyjä alueita tai alueita ei voida käyttää poronhoidossa täysipainoisesti
- (b) laidunten muuttuminen
- (c) laidunten pirstoutuminen
- (d) laidunten epätasainen kuluminen
- (e) mahdolliset haitallisten aineiden jäämät porojen ravinnossa

2) vaikutukset porojen laidunnukseen (häiriövaikutus)

3) vaikutukset poronhoitoon

- (a) toimintaan: esimerkiksi porojen kuljetus- tai kulkureitit häiriintyvät
- (b) rakenteisiin: esimerkiksi erotusaidat tai esteaidat jäävät hankealueille ja niiden käyttötarkoitus muuttuu tai ne jäävät kokonaan pois käytöstä

4) porovahingot (liikenteessä tai hankealueella)

5) vaikutukset poron terveyteen ja hyvinvointiin

6) sosioekonomiset vaikutukset ja vaikutukset elinkeinon kannattavuuteen

7) vaikutukset poronhoitokulttuuriin

Lopuksi

Poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten asianmukaiseen selvittämiseen ohjaa paitsi YVA-laki myös poronhoitolaki, sekä alueen maakuntakaava. Nämä edellyttävät erityistä poronhoidon huomioon ottamista suunnittelussa ja sen toimintaedellytysten turvaamista. Ympäristöön ja alueiden käyttöön aiheutuvat muutokset vaikuttavat aina poronhoitoon. Poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset voivat olla merkittäviä ja näin ollen ne on selvitettävä YVA-menettelyssä yhteistyössä asianosaisen paliskunnan kanssa. Paliskuntien tietoa on hyödynnettävä arviointia tehtäessä.

Mikäli hanke etenee toteutukseen, sen rakentamisesta ja toiminnasta aiheutuvat haitat tulee pyrkiä ensisijaisesti estämään ja lieventämään sekä korvaamaan ne haitat mitä ei voi estää tai lieventää paliskunnille täysimääräisesti. YVA-menettelyn aikana tulee neuvotella paliskuntien kanssa PHL 53 §:n mukaisesti tai kaltaisesti.

Palojärven ja Poikajärven paliskuntien lausunnot ja kannanotot tulee ottaa huomioon painoarvoltaan merkittävinä YVA-menettelyn aikana.

Hanna Nurmi

Hanna Nurmi
toiminnanjohtaja

Lisätiedot: Sanna Hast (p. 040 7239966) tai Vilma Sanaksenaho (p. 040 1595592), etunimi.sukunimi@paliskunnat.fi.

**Lausunto diaarinumeroon LVV-U/32264/2026 valtatie 4 parantaminen välillä Hirvas-Apukka
8.5.2026**

Poikajärven paliskunta lausuu valtatie 4 parantamisesta seuraavaa:

Paliskunnan porot hanke alueella kulkevat usein alkutalvesta lännestä itään kemijokivarteen tällöin porot altistuvat suurelle kolari vaaralle. Porojen massamuutot ovat viimeisinä vuosina tulleet tyypilliseksi ilmaston muutoksen johdosta, massamuuton aikaan tielle saattaa tulla satoja poroja hyvin lyhyessä ajassa myös suunnassa pohjoisesta etelään. Uudet tielinjat aiheuttavat pysyviä laidun menetyksiä ja lisäksi vanhat tielinjat jäävät suurimmaksi osaksi käyttöön. Keväällä osa poroista palaa idästä länteen tien yli. Porot laiduntavat alueella syys ja kevät muuton aikaan, yksittäisiä poroja alueella voi olla vuoden ajasta riippumatta

Laidun menetykset tien uusilla linjauksilla tulee korvata täysmääräisenä paliskunnalle vuosikorvauksena indeksiin sidottuna. Korvaus summa määritellään yhdessä paliskunnan kanssa ja summassa huomioidaan myös hankkeen aiheuttamat kumulatiiviset vaikutukset. Maankäyttö ja rakennuslain mukaan paliskunta on oikeutettu korvauksiin.

Tien suunnittelussa tulee huomioida porojen luonnolliset kulkureitit ja niihin kohtiin tulee laittaa varoitusmerkit ja tarpeen vaatiessa riistakäytävä tai muu rakennelma porovahinkojen estämiseksi. Apukasta Ounasjokeen asti tulee tien länsipuolelle rakentaa este aita, joka estää porojen pääsyn tielle. Paliskunnan kanssa tulee neuvotella aidan rakentamisesta sekä poronkulku reittien selvittämiseksi.

Porokolarien määrä rakennusalueella tulee selvittää, mikäli porokolari määrä lähtee nousuun tien valmistuttua, tulee tie rahoista varata 100 000€ kertakorvaus paliskunnalle jaettavaksi menetettyjen porojen omistajille sekä paliskunnalle ylimääräisistä töistä. Lisäksi tulee, tällöin selvittää onko vahinkoja mahdollista vähentää erilaisilla rakennelmilla ja liikennemerkeillä. Edelleen tulee, selvittää onko kyseessä lyhytaikainen vahinkojen lisääntyminen vai jatkuva menekki poronhoitajille.

Paliskunta ei vastusta tien parantamista, vaan pitää sitä jopa liikennemäärien noustessa jopa suotavana varsinkin, mikäli tien pientareet ja varsialueet pidetään riittävän avoimina. Tien pientareiden kasvillisuus tulee valita siten, ettei se houkuttele poroja tien laiduille vaan on niille epämieluisen. Kasvillisuus ei silti saa olla vierasperäinen, jolla on mahdollisuudet levitä luontoon eikä se myöskään saa kilpailla porojen laidunkasvien kanssa. Nopeus rajoituksien nousu on huono porojen turvallisuuden puolesta, useat tutkimukset osoittavat sorkkaeläinten liikennevahinkojen nousevan nopeuden noustessa varsinkin talviaikaan. Esitämme nopeuden pitämistä talvinopeusrajoitusten aikaan 80km/h.

Poikajärven paliskunta Poroisäntä Janne Mustonen

Niesintie 3607, 97370 Unarin-Luusua

poikajarvenplk@gmail.com

0401278990

§ 58

Lausunto Valtatie 4 parantamista välillä Hirvas-Apukka koskevasta YVA-ohjelmasta, Rovaniemi

ROIDno-2026-1868

Valmistelija / lisätiedot:

Tarja Bergman, johtava ympäristötarkastaja, tarja.bergman@rovaniemi.fi
Päivi Rata-Romakkaniemi, terveystarkastaja, paivi.rata-romakkaniemi@rovaniemi.fi

Lausunnon antajat:

**Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen ja
terveydensuojeluviranomainen**

Lupa- ja valvontavirasto on pyytänyt viranomaisten lausuntoa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, joka koskee valtatie 4:n parantamista välillä Hirvas-Apukka (LVV-U /32264/2026). Lausunto on pyydetty toimittamaan lupa- ja valvontaviraston kirjaamoon 30.4.2026 mennessä. Lausunnon jättämiselle on pyydetty lisäaikaa 5.5.2026 saakka.

Hankkeen kuvaus

Valtatie 4:n parantamishankkeen suunnittelualue on noin 36 km pitkä. Hankealue alkaa kaupungin eteläpuolella Hirvaalta ja päättyy pohjoispuolella Apukkaan. Hanke jakautuu kahteen osaan, joista kaupungin eteläpuolelle sijoittuva osa kattaa välin Hirvas-Alakorkalo ja kaupungin pohjoispuolelle sijoittuva osa välin Ounasjoki-Apukka.

Hankkeessa suunnitellaan valtatie 4:n rakentamista osittain uuteen maastokäytävään ja osittain nykyisen valtatie 4:n leventämistä 2+2 kaistaiseksi nykyisellä paikallaan.

Hankkeen merkittävimmät tavoitteet ovat liikenteen turvallisuuden, sujuvuuden ja matka-aikojen ennustettavuuden parantaminen, ympäristölle aiheutuvien haittojen minimoiminen, liikenteen hiilidioksidin- ja hiukkaspäästöjen väheneminen, meluhaitan väheneminen sekä maankäytön kehittämisen mahdollistaminen.

Valtatie 4:n parantamishankkeen YVA-menettelyssä tarkastellaan seuraavia vaihtoehtoja:

VE0

- hanketta ei toteuteta. Hanketta vertaillaan tilanteeseen, jossa valtatielle ei kohdisteta parantamistoimenpiteitä, mutta liikennemäärä on kasvanut vuoteen 2050 mennessä arvioitavan vaihtoehdon tavoin.

VE1

- Hirvas-Alakorkalo osuudella (16,4 km) valtatie 4 parannetaan Hirvasojan eteläpuolella nykyisellä paikallaan. Hirvaan ja Alakorkalon välillä valtatie 4 rakennetaan noin 12 kilometrin matkalta uuteen maastokäytävään pääosin kaksikaistaisena.
- Alakorkalo-Ounasjoki osuudelle (2,5 km) ei kohdistu toimenpiteitä. Valtatie järjestelyineen säilyy nelikaistaisena valtatie 4:nä. Osuus Alakorkalo-Ounasjoki käsittää Oijustien ja kantatie 79 liittymän välisen osuuden.

- Ounasjoki-Napapiiri osuudella (5,9 km) valtatie parannetaan nykyisellä paikallaan 2+2 kaistaiseksi puuttuvalla osuudella ja rakennetaan tarvittavat meluesteet.
- Napapiiri-Apukka osuudella (10,9 km) valtatie rakennetaan noin 6 kilometrin matkalta uuteen maastokäytävään. Valtatietä parannetaan pääosin yksiajorataisena 1+1-kaistaisena tienä, mutta lentokentän ja Vältinkankaan välille rakennetaan varalaskupaikka 2+2-kaistaiseksi.

Vaihtoehto VE1 muodostuu Hirvas-Alakorkalo ja Napapiiri-Apukka väleille aiemmin laadittujen yleissuunnitelmien mukaisista ratkaisuista. Yleissuunnitelmia laadittaessa on vertailtu kolmea eri toteutusvaihtoehtoa, tehty erilaisia selvityksiä ja vaikutusten arviointia sekä käyty vuoropuhelua kuntalaisten ja sidosryhmien kanssa. Välillä Ounasjoki-Napapiiri on tehty toimenpideselvitys, missä yhteydessä on myös vertailtu vaihtoehtoja parannettavan tieosuuden poikkileikkauksen sekä eritasoliittymän ratkaisun osalta. Vertailun tuloksena on päädytty toimenpideselvityksen mukaiseen ratkaisuun, joka on vaihtoehto 1 kyseisellä osuudella.

YVA-menettely

Ympäristövaikutusten arvioinnin keskeisenä tavoitteena on tunnistaa hankkeen merkittävät ympäristövaikutukset ja löytää hankkeelle sellainen toteuttamiskelpoinen ratkaisu, joka aiheuttaa mahdollisimman vähän haittaa ympäristölle, asutukselle ja ihmisten hyvinvoinnille.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa esitetään hankkeen perustiedot, tutkittavat vaihtoehdot, kuvaus ympäristön nykytilasta sekä perusteltu ehdotus niistä ympäristövaikutuksista, joihin arviointi kohdennetaan. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa seuraa myöhemmin ympäristövaikutusten arviointiselostus, johon kootaan varsinaiset ympäristövaikutusten arvioinnin tulokset ja johtopäätökset.

Valtatie 4:n parannushanketta koskevassa arviointiohjelmassa on tarkasteltu ja hankkeella alustavasti tunnistettu olevan merkittäviä vaikutuksia liikenteeseen, meluun, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, luonnonympäristöön, arkeologiseen kulttuuriperintöön, ilmastoon, pintavesiin, yhdyskuntarakenteeseen ja alueidenkäyttöön. Edellisten lisäksi huomiota kiinnitetään myös rakentamisen aikaisiin vaikutuksiin. Ei merkittäviä vaikutuksia on puolestaan alustavasti arvioitu olevan tärinä ja runkoäänen, ilmanlaatuun, maisemaan ja kulttuuriympäristöön, poronhoitoon, maa- ja kallioperään sekä pohjavesiin.

LAUSUNNOT

Ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto

Arviointiohjelman mukaan Alakorkalon ja Ounasjoen väliselle osuudelle ei kohdistu toimenpiteitä. Tämä ilmeisesti tarkoittaa sitä, ettei melusuojausta paranneta kyseessä olevalla alueella. Liikennemäärän kasvu tulvaisuudessa voi vaikuttaa melun lisääntymiseen ja melualueiden laajenemiseen minkä vuoksi viranomainen katsoo, että ympäristövaikutusten arvioinnissa ja meluntorjunnan suunnittelussa tulisi huomioida myös Alakorkalo-Ounasjoki välinen osuus. Kyseisellä alueella sijaitsee jo nykyisellään asuinrakennuksia ja muita kohteita, joissa melun keskiäänitaso ylittää ohjearvon.

Rakentamisen aikaisten ympäristövaikutusten osalta ympäristönsuojeluviranomainen haluaa tuoda esille seuraavaa:

Suunnitteluvaiheessa olisi hyvä laatia kokonaisvaltainen suunnitelma kaivettavien maiden sijoittamisesta ja mahdollisesta hyödyntämisestä. Suunnitelmassa tulisi ottaa huomioon happamat sulfaattimaat ja mustaliuskeet sekä varautua tällaisten maa- ja kiviaiensten käsittelyyn. Suunnittelussa tulisi lisäksi huomioida ylijäämämaiden käsittelyyn mahdollisesti tarvittavat viranomaisluvut (esim. maankaatopaikat) ja tarvittavien lupien hakeminen riittävän ajoissa.

Rakentamisaikana hulevesien hallinnan merkitys korostuu ja on tärkeää pintavesien suojelemiseksi. Ympäristönsuojeluviranomainen toivoo, että hulevesien hallinta huomioidaan osana hankkeen kokonaisvaltaista ympäristöriskien arviointia.

Terveystensuojeluviranomaisen lausunto

Ympäristömelu ja ajoneuvoliikenteen päästöt (pakokaasut ja katupöly) ovat merkittäviä elinympäristön laatua heikentäviä ympäristökijöitä. Pienhiukkaset ovat liikenteen ilmapäästöistä terveysvaikutusten kannalta merkittävin altiste.

Ohjelmassa viitataan yleissuunnitelmien melulaskentoihin, joita ei kuitenkaan ole tätä YVA-ohjelmaa arvioitaessa käytettävissä. Terveystensuojeluviranomaisen näkökulmasta ns. herkkiä kohteita ovat herkkien väestöryhmien asuin- ja oleskelutilat kuten oppilaitokset, päiväkodit, lastensuojeluyksiköt, vanhusten ja erityisryhmien ympärivuorokautiset asumisyksiköt sekä sairaalat. Herkkien kohteiden osalta ohjelmassa esitetyt tiedot ja määrittelyt ovat puutteellisia, tämä tulee huomioida myös aiempia melulaskelmia hyödynnettäessä ja melusuojausten tarvetta arvioitaessa. Meluntorjunnan suunnittelun tulisi kattaa koko arviointialue mukaan lukien Alakorkalo-Ounasjoki välinen osuus.

Niin ikään koko suunnittelualueelta tulisi selvittää ja mallintaa hiukkasten leviäminen huomioiden pienhiukkaspitoisuuksien ohjearvot (VNa 79/2017) sekä ilmanlaadun raja- ja ohjearvot hengitettävien hiukkasten osalta (VNa 480/1996).

Päätöksentekoon osallistuvat kunnat: Rovaniemen kaupunki

Ehdotus

Esittelijä: Hannu Kangas, johtava rakennustarkastaja

Ympäristölautakunta kuuli asiassa johtava ympäristötarkastaja Tarja Bergmania.

Ympäristölautakunta päätti yksimielisesti esittelijän esityksen mukaisesti.

Päätös

Ympäristölautakunta päätti antaa edellä mainittujen viranomaisten lausunnot valmistelijoiden esitysten mukaisesti.

Ympäristölautakunta tarkasti pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Tiedoksi

Lupa- ja valvontavirasto, Rovaniemen ympäristövalvonta, Rovakaaren ympäristöterveydenhuolto

Päätöspöytäkirja pidetään yleisesti nähtävänä Rovaniemen kaupungin verkkosivuilla 06.05.2026 alkaen.

Otteen oikeaksi todistaa

Rovaniemi
30.04.2026

Anne-Marie Haavikko
Hallintosihteeri

Tiedoksianto asianosaiselle

Päätös on lähetetty sähköpostilla 30.04.2026

Muutoksenhakukielto

§58

Muutoksenhakukielto

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee Kuntalain 410/2015, 136 §:n mukaan vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Lupa- ja valvontavirasto
ALVAR AALLONKATU 5, 60100 SEINÄJOKI
3543248-7

Lausunto Tukes 5904/03.00.02/2026

Asia

Lausunto asiasta "Valtatien 4 parantaminen välillä Hirvas-Apukka, Rovaniemi", YVA-ohjelma (Dnro LVV-U/32264/2026)

Lapin elinvoimakeskus suunnittelee valtatie 4 parantamista Rovaniemellä välillä Hirvas-Alakorkalo sekä välillä Ounasjoki-Apukka.

Hankkeessa suunnitellaan valtatie 4 parantamista osittain uuteen maastokäytävään ja osittain nykyistä valtatie 4 tullaan leventämään 2+2 kaistaiseksi nykyisellä paikallaan. Tieosuudelle Alakorkalo-Ounasjoki ei kohdistu toimenpiteitä.

Valtatie 4 on osa Eurooppatietä E75 ja se kuuluu Euroopan TEN-T-liikenneverkon kattavaan liikenneverkkoon. Valtatie 4 parantamisen merkittävimmät tavoitteet ovat mm. liikenteen turvallisuuden ja sujuvuuden parantaminen, sekä nykyisen meluhaitan vähentäminen. Välille Hirvas-Alakorkalo on laadittu yleissuunnitelma ja välille Ounasjoki-Apukka on laadittu toimenpideselvitys (Ounasjoki-Lentokentäntie) sekä yleissuunnitelma (Napapiiri-Apukka). Suunnitelmien pohjalta on valittu YVA-menettelyssä tarkasteltava vaihtoehto VE1.

Lausunto

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on tutustunut yllä mainittuun lausuntopyyntöönne. Tukes antaa lausuntonsa erityisesti kemikaaliturvallisuuslainsäädännön näkökulmasta (390/2005).

Tukes ei näe estettä valtatie 4 parantamiselle. Tukes kuitenkin korostaa, että vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida Tukesin valvonnassa olevien kemikaalilaitosten mahdollisten onnettomuuksien vaikutukset sekä pelastustoiminnan edellytykset. Lisäksi kaivostoiminta on huomioitava; tästä on maininta YVA-ohjelmassa.

- Suunnitteilla oleva Valtatie 4 parantaminen sijoittuu Tukesin valvonnassa olevien laajamittaista kemikaalien käsittelyä ja varastointia harjoittavien laitosten konsultointiviväyhykkeelle (Gasum

Oy, Lapin Liha Oy). Tukes suosittelee olemaan yhteydessä yrityksiin, joiden konsultointivyöhykkeelle suunniteltu valtatieparantaminen sijoittuu. Näillä laitoksilla on parhaat tiedot käytössään olevista kemikaaleista, niiden aiheuttamista riskeistä ja onnettomuuksien vaikutuksista lähiympäristöön sekä toimintaansa liittyvistä mahdollisista kehityssuunnitelmista.

- Tukes ylläpitää luetteloja valvomiensa kemikaalikohteiden konsultointivyöhykkeistä. Konsultointivyöhykeluettelo on toimitettu Lupa- ja valvontaviraston kirjaamoon (viimeisin luettelo toimitettu 27.3.2026)
- Valtatieparantamisella (esim. uudet liittymät), voi olla vaikutusta esim. kemikaalilaitoksille tapahtuvaan liikenteeseen. Pelastustoimen lähestyttävyyden on ensisijaisen tärkeää huomioida suunnittelussa ja varmistaa myös valtatieparantamisvaiheessa. Kemikaaliturvallisuuslainsäädäntö edellyttää, että pelastusyksiköillä tulee olla pääsy tuotantolaitoksen alueelle, onnettomuusvaarallisiin kohteisiin sekä sammutusveden ottoaikoihin vähintään kahdesta eri suunnasta (VNA 856/2012, VNA 858/2012).

Mikäli teillä on erityiskysymyksiä Tukesille, toimittakaa Tukesille yksilöity lausuntopyyntö kirjaamoomme kirjaamo@tukes.fi. Muussa tapauksessa Tukes ei tule antamaan uutta lausuntoa asiasta.

Lisätietoja lausunnosta

Lisätietoja antaa Tanja Heinimaa, etunimi.sukunimi@tukes.fi

Esittelijä: Tanja Heinimaa, Johtava asiantuntija

Ratkaisija: Kati Hietämäki, Ryhmäpäällikkö

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

Tiedoksi

Lapin pelastuslaitos
Gasum Oy, Rovaniemi

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Lausunto

3/3

21.04.2026

Tukes 5904/03.00.02/2026

Lapin Liha Oy

Ryhmäpäällikkö Kati Hietämäki
21.4.2026

Johtava asiantuntija Tanja Heinimaa
21.4.2026